

**ИНСТИТУТ
ЗА ШУМАРСТВО
11030 Београд
Кнеза Вишеслава 3
Србија**

**INSTITUTE
OF FORESTRY
11030 Belgrade
Kneza Višeslava 3
Serbia**

Т е л е ф о н:
Директор: +381 11 355-34-54
Централа: +381 11 355-33-55
Тел/факс: +381 11 254-59-69
E-mail: institut@forest.org.rs

УПУТСТВО ЗА ИЗДВАЈАЊЕ СТАЛНИХ И ПРИВРЕМЕНИХ ОГЛЕДНИХ ПОВРШИНА

Основна начела прогнозно-извештајних послова у шумарству дефинисана су Међународном конвенцијом за заштиту биља (UN), директивама Европске и медитеранске организације за заштиту биља (ОЕПП/ЕРРО), и као обавеза сваке земље уграђена у секторске законске и подзаконске акте (нпр. Закон о здрављу биља и Закон о шумама, Правилник о листама штетних организама и листама биља, биљних производа и прописаних објеката).

Главни циљеви здравствених преглуда шумских састојина су утврђивање присуства штетних организама, окуларна, \pm субјективна, оцена њихове бројности и одређивање степена опасности којим су шуме изложене. Већ више од 60 година, у Србији, као и у другим европским земљама, сваке године, појава штетних организама и њихова бројност се прати уз примену следећих општих и специјализованих метода рекогносцирања (панорамски визуелни и експедициони или маршрутни прегледи) и квантитативних популационих истраживања (сталне и привремене огледне површине).

У досадашњем раду на дијагностици штетних организама, када су у питању сталне огледне површине, корисници шума су на њима вршили контролу појаве и бројности хрстових дефолијатора (рани хрстови дефолијатори – узорковање зимских гранчица, одређивање бројности и степена дефолијације у пролећном периоду; губар – мониторинг појаве, интензитети напада, узорковање јајних легала за лабораторијску анализу). У оквиру пролећног семинара и радионице о мониторингу хрстових дефолијатора, детаљно је обрађена примена метода сталних огледних површина, а која подразумева обављање низа радњи, детаљно описаних у презентацији снимљеној на компакт дисковима и дистрибуираној свим референтима за гајење и заштиту шума.

Још једном детаљно наводимо Упутство за издвајање сталних огледних површина:

Предност у одабиру огледне површине имају оне области шумских комплекса које су од раније познате по градацијама економски штетних инсеката. Одабране површине требају да буду репрезент (исте особине) шумског комплекса на већој или мањој површини:

- По пореклу
- по врсти дрвећа (омер у смеси)
- по старости
- по експозицији
- склопу
- надморској висини
- нагибу
- геолошкој подлози
- типу земљишта

Површина шумског комплекса са истим, наведеним, карактеристикама, одређује и број сталних огледних површина. Препоручује се да огледна површина буде правилног геометријског облика (25x25 м, 20x50 м, 50x50 м), како би се лакше могао исказати интензитет неке штетне појаве по јединици површине – 1 хектар.

На издвојеној огледној површини потребно је:

- Обројчити сва стабла
- Формирати базу података за свако огледно поље, по могућности у електронској и папирној форми (локација, ГПС координате, надморска висина, нагиб, геолошка подлога, тип земљишта, фитоценолошкисастав, старост састојине, склоп, здравствено стање, посебна запажања која могу бити битна за појаву појединих штетних врста инсеката)
- Прегледати најмање 2-3 пута годишње –различита фенологија појединих врста које се контролишу

Огледна површина треба да буде стална и мења се искључиво ако је дошло до значајније промене њених карактеристика (ветроизвале, обине сече, јако проређивање, сушење).

У важећим Приручницима Извештајно-дијагнозно-прогнозне службе, наведено је да „У шумским комплексима на нивоу Газдинске јединице у којима је до сада евидентирано присуство штетних инсеката у повећаној бројности (градацији) постављати сталне огледне површине на сваких 10 хектара – оптимално (25x25 м, 20x50 м, 50x50 м)“. На прошлогодишњем семинару о раним хрстовим дефолијаторима смо дискутовали о овоме и закључили да је немогуће поштовање ове препоруке, односно да би број сталних огледних површина исувише велик, па смо се договорили да референти за гајење и заштиту сагледају стање на терену и сами одреде оптималан број, који је статистички валидан, и репрезентативан за површине које се контролишу.

У 2018. години потребно је да наставите са обнављањем постојећих сталних огледних површина у хрстовим састојинама, као и да поставите нове, и правилно их обрадите.

Руководилац Поверених послова

Директор:

Др Мара Табаковић-Тошић
научни саветник

Др Љубинко Ракоњац
научни саветник